

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ NR 53
W WARSZAWIE

OPRACOWAŁA

EWA WRZESIEŃ

Spis treści

Wstęp

- I. Podstawy prawne szkolnego doradztwa zawodowego.
- II. Założenia i cele Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.
- III. Organizacja Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.
- IV. Formy realizacji zadań w ramach WSDZ.
- V. Metody i techniki realizacji zadań w ramach WSDZ.
- VI. Korzyści płynące z działania WSDZ.
- VII. Status szkolnego doradcy zawodowego
- VIII. Podstawowe pojęcia z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego .

Załącznik nr 1. Plan pracy szkolnego doradcy zawodowego na rok szkolny 2015/2016.

WSTĘP

Młodzież w okresie szkoły ponadgimnazjalnej znajduje się w trudnym okresie rozwoju-wiąże się to ze zmianami psychicznymi i fizycznymi. Osoby te mają problemy związane z poznawaniem siebie, ich samoocena i hierarchia wartości ulegają zmianom, przeżywają niepowodzenia szkolne i towarzyskie. W tym wieku szczególnie ważne są kontakty rówieśnicze. Młodzi ludzie zaczynają postrzegać siebie przez pryzmat kolegów – istotna jest dla nich opinia rówieśników, jaką funkcję pełnią w grupie oraz czy są akceptowani i lubiani w klasie czy gronie znajomych.

Na tym etapie edukacji ciągle pojawiają się trudności w podejmowaniu decyzji- nie tylko dotyczących wyboru zawodu czy szkoły. Problemy te najczęściej wynikają z faktu, że osoby nie mają jeszcze sprecyzowanych do końca swoich zainteresowań. Dodatkowo młodzieży towarzyszy niepewność oraz brak orientacji w dostępnych możliwościach rozwoju edukacyjno-zawodowego. Młodzi ludzie często czują się bezradni, nie zawsze mają informacje dotyczące obowiązujących trendów na rynku pracy(np. bezrobocie, zawody deficytowe i nadwyżkowe, rodzaje umów o pracę, autoprezentacja itp.) i sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Osoby te – bez wczesnego i odpowiedniego wsparcia i możliwości do samopoznania – pozostają bez konkretnych planów na przyszłość, a ich decyzje nie są adekwatne do ich predyspozycji zawodowych. Młody człowiek w tym okresie potrzebuje ukierunkowania, aby podjęte przez niego działania były świadome i nastawione na konkretne cele.

W trakcie nauki w szkole gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej młodzi ludzie zdobywają pierwsze doświadczenia zawodowe, które często mają znaczenie dla przyszłej pracy, np. uczą się pracy w grupie, samodzielnego podejmowania decyzji, rozwijają zdolności interpersonalne. Stają przed wyborami, które często wymagają szerokiego dostępu do informacji zawodowej oraz profesjonalnej pomocy doradcy. Mamy bowiem do czynienia w Polsce z bezrobociem, oraz koniecznością wielokrotnej zmiany zawodu oraz uzupełniania posiadanych kwalifikacji. Jednocześnie rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania w zakresie kompetencji a zmieniające się kierunki działalności gospodarczej powodują powstawanie nowych dotychczas nieistniejących zawodów. Dlatego ważne staje się nie tylko modernizowanie edukacji zawodowej, ale także wyposażenie uczniów w umiejętności podejmowania decyzji dotyczących

kariery zawodowej, które decydują o całej drodze życiowej jednostki. Ważnym jest więc stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych kompetencji i zainteresowań - w aspekcie własnych pragnień i ich realizacji w rzeczywistym życiu. System doradztwa ma również zadanie nauczania umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania racjonalnych decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Ponadto system doradztwa ma wykształcić u uczniów umiejętność radzenia sobie ze zmianami poprzez szybką adaptację oraz wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i wyzwaniom zawodowym.

I. PODSTAWY PRAWNE SZKOLNEGO DORADZTWA ZAWODOWEGO.

Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz.U.z 2013 r., poz.532)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół wprowadzające funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizowanego we współpracy z poradniami psychologiczno-zawodowymi(DZ.U.z 2001r. Nr.61,poz.624,z póź.zm.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114), w którym zawarte są postanowienia:

- Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 r. jako jeden z priorytetów uznaje tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych.
- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce.
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.

II.ZAŁOŻENIA I CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencje decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowości jednostki(temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- gimnazjum odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów, pomocy i wsparcia udzielają specjaliści i nauczyciele;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane według harmonogramu pracy szkoły;
- WSDZ obejmuje indywidualną grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Głównym celem WSDZ jest przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia , jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych szkoły. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji , niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Cele szczegółowe:

Uczniowie

- poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi własnych ograniczeń;
- są zmotywowani do pojęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną;
- znają warunki i harmonogram rekrutacji;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

Rodzice

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp.;
- włączają się do działań informacyjnych szkoły (np. jako przedstawiciele różnych zawodów).

Nauczyciele

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;

- wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.

Doradca Zawodowy

Potrzeba realizacji zadań ujętych w WSDZ uzasadnia konieczność korzystania z pomocy doradcy zawodowego, który podlega bezpośrednio dyrektorowi szkoły.

III. ORGANIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.

1. Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ:

- dyrektor,
- szkolny doradca zawodowy.

2. Osoby i instytucje współuczestniczące:

- pedagodzy szkolni,
- wychowawcy klas,
- bibliotekarze,
- pielęgniarka szkolna,
- nauczyciele,
- instytucje zajmujące się pomocą w projektowaniu kariery zawodowej czy życiowej.

3. Założenia Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Zespół Szkół nr 53 dysponuje odpowiednim zapleczem do udzielania porad i konsultacji indywidualnych oraz pomieszczeniami do prowadzenia zajęć

grupowych. Sale wyposażone są w nowoczesny sprzęt audiowizualny. Ponadto doradca zawodowy dysponuje multimedialnymi programami do badania predyspozycji zawodowych uczniów, bazą danych o zawodach, rynku pracy, informatorami o szkołach ponadgimnazjalnych i uczelniach wyższych, specjalistyczną literaturą, scenariuszami zajęć doradczych, broszurami itp.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w ciągu roku szkolnego zgodnie z harmonogramem działań WSDZ: na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez aktywny udział uczniów w Targach Edukacyjnych „Perspektywy”, podczas spotkań w ramach promocji szkoły. Osobami odpowiedzialnymi za realizację WSDZ są dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog, nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarka szkolna i inne osoby wspomagające działania doradcze szkoły. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwala podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie dopowiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, doradztwa orientacji zawodowej. Szkoła współpracuje z instytucjami zewnętrznymi zajmującymi się kształtowaniem kariery zawodowej są to: poradnia psychologiczno- pedagogiczna, urząd pracy, zakłady pracy, uczelnie wyższe, poradnie specjalistyczne, lekarze medycyny pracy itp.

Realizacja głównego celu WSDZ w Zespole Szkół nr 53 zobowiązuje całą społeczność szkolną, specjalistów, wychowawców, nauczycieli, uczniów, rodziców i instytucje zewnętrzne do systematycznych oddziaływań wychowawczo- doradczych, których efektem jest przygotowanie młodzieży do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Zakres działań osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z ich kompetencji, profilu wykształcenia i podstawy programowej z poszczególnych przedmiotów.

IV.FORMY REALIZACJI ZADAŃ WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.

1. Formy pracy doradczej adresowanej do uczniów:

- diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety);
- zajęcia warsztatowe(grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- -warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, rozwijające umiejętności autoprezentacji i rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcami, radzenie sobie ze stresem;
- zajęcia uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych(CV, list motywacyjny) oraz przygotowania do tego jak zostać przedsiębiorcą;
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych, rynku pracy (lokalnym, krajowym, w UE), o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, obowiązującym prawie pracy;
- spotkanie z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie dni otwartych w ramach promocji szkoły;
- organizowanie konkursów w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery;
- działanie uczniowskiego wolontariatu;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom podjęciu decyzji edukacyjnej i zawodowej, mających problemy zdrowotne lub osobiste, oraz udzielanie porad uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- organizowanie wycieczek na targi edukacyjne, do zakładów pracy, szkół ponadgimnazjalnych, biur karier, wyjazdów integracyjnych itp.
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych lub w systemie kształcenia ustawicznego.

2.Formy działań adresowane do rodziców:

- prezentacja założeń pracy informacyjno- doradczej szkoły na rzecz uczniów;

- spotkania edukacyjne wspomagające rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;
- indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy : zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp,
- udostępnianie informacji edukacyjnych(oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego, wyższego, zawody przyszłości, rynek pracy lokalny, polski, europejski itp.)

3. Formy działań adresowane do nauczycieli (Rady Pedagogicznej):

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze statutem szkoły;
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej, określenie zasad dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce;
- identyfikacja potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian zachodzących na rynku pracy.

VI. METODY I TECHNIKI REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH WSDZ.

Poradnictwo indywidualne stanowi jedną z form wspierania uczniów w rozwoju uczniów w rozwoju edukacyjno- zawodowym. Podstawowym zadaniem poradnictwa indywidualnego w Zespole Szkół nr 53 w Warszawie jest udzielanie pomocy w zakresie diagnozy zainteresowań i predyspozycji psychofizycznych ucznia oraz ukierunkowania wyboru kierunku kształcenia.

Uczniowie z trudnościami decyzyjnymi mogą zgłosić się do doradcy zawodowego na indywidualną poradę- konsultację w formie:

- rozmowy i wywiadu doradczego;
- diagnozy predyspozycji zawodowych-testy;
- udzielenia pomocy w podjęciu decyzji edukacyjnej;
- wsparcia w podniesieniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój;
- udzielenia informacji adekwatnych do potrzeb ucznia;

- pomocy w prawidłowym przygotowaniu dokumentów w czasie procesu rekrutacyjnego.

Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych, warsztatów, lekcji przedmiotowych, kół zainteresowań, wycieczek. W trakcie doświadczeń grupowych uczeń może dokonać właściwej oceny swoich umiejętności i zdolności. Uczniowie – dzięki pomocy nauczycieli, specjalistów, przedstawicieli zawodów – mają możliwość praktycznego zastosowania zdobytych umiejętności i wiedzy i uświadamiają sobie znaczenie poszczególnych przedmiotów w kształtowaniu kariery zawodowej.

Metody w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradcze:

- aktywizujące problemowe- burza mózgów, dyskusja;
- zapisowe-drzewko decyzyjne, mapy myśli;
- dramy- inscenizacje i odgrywanie ról;
- testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- audiowizualne-filmy edukacyjne, zasoby Internetu i prezentacje multimedialne;
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki;
- warsztaty zawodoznawcze.

VII. KORZYŚCI PŁYNĄCE Z REALIZACJI WSDZ:

Dla indywidualnych odbiorców:

- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli i rodziców;
- poszerzenie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów;
- ułatwienie wejścia na rynek pracy;
- wzrost mobilności zawodowej absolwentów;
- wyrównywanie szans na rynku pracy;
- podkreślenie elastyczności i możliwości modyfikacji zaplanowanej kariery.

Dla szkoły:

- realizacja zobowiązań ujętych w ustawie o systemie oświaty dotyczących przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- utworzenie w szkole bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz jej aktualizacja.

Dla pracodawcy:

- zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy;
- systemowe nawiązanie trójstronnego dialogu pomiędzy pracodawcami, edukacją i władzami samorządowymi.

VIII. STATUS SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO.

Szkolny doradca zawodowy jest etatowym pracownikiem szkoły z wydzielonym pensum w wymiarze ½ etatu tj. 12,5 godziny tygodniowo przeznaczonym na realizację zadań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Cele i działania szkolnego doradcy zawodowego:

1. Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia.
2. Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, np.:
 - a. bezrobocie,
 - b. adaptacja do nowych warunków i mobilności zawodowej.
3. Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
4. Przygotowanie rodziców defektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
5. Pomoc nauczycielom w realizacji działań doradczych.

Zadania szkolnego doradcy zawodowego:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie poszczególnych uczniów, rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe;
- -pomaga uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień oraz innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- udziela uczniom indywidualnych porad zawodowych;
- pomaga w określaniu możliwości zawodowych uczniów mających określone ograniczenia psychofizyczne i wskazuje odpowiedni dla nich rodzaj zatrudnienia;
- udziela im informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania zawodu;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla każdego poziomu kształcenia ;
- prowadzi zajęcia klasowe przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i pojęcia roli zawodowej;
- prowadzi zajęcia grupowe (warsztaty) umożliwiające nabycie przez uczniów odpowiednich umiejętności poszukiwania , uzyskiwania i utrzymania pracy;
- współpracuje z innymi nauczycielami (radą pedagogiczną)w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie orientacji zawodowej;
- współpracuje z rodzicami , udziela informacji na temat aktualnej oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych, informuje o zawodach oraz aktualnej sytuacji na rynku pracy;
- opracowuje i aktualizuje informacje o zawodach, drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz potrzebach rynku pracy;
- upowszechnia wiedzę na temat planowania kariery zawodowej, możliwości pozyskiwania informacji o zawodach, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych, sytuacji na rynku pracy lokalnym, krajowym i w UE;
- prowadzi odpowiednią dokumentację udzielanych porad, sporządza sprawozdania z prowadzonej działalności;
- kieruje w sprawach trudnych do specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, lekarza medycyny pracy.

IX. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO.

Poradnictwo zawodowe: Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (por.: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy. (1996) Wyd. KUP. s. 4, maszynopis)

Orientacja zawodowa: Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Nr 2/11. s. 29)

Doradztwo zawodowe: Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego Nr 2/11. s. 29)

Doradca zawodowy: Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej. (por.: Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497)

Informacja zawodowa: Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (por.: K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych. (1985). WSiP. s. 35)

Informacja edukacyjna: Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (opr. G. Sołtysińska)

Zawód: Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie. (por.: J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów. (1965) KiW.)

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego: Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy.